

Vejledning i drift og vedligehold af gartnerarbejde

Denne vejledning er udarbejdet på baggrund af Procedure P4.6.-29-1, "Driftsstyring"

Sagsnr.: Sted.: Dato:

Bøgehæk og bøgepur og andre hækplanter

Hvis man ønsker en tæt hæk der ikke bliver for bred, så skal man overholde reglen om at klippe sin hæk inden Sankt Hans.

Pur og bøgehæk og anden hæk klippes 2 gange årligt, fra vinter og senest til Sankt Hans samt i august-september til den ønskede højde. Husk at klippe helt tilbage til der hvor du klippede ved Sankt Hans, ellers bliver din hæk tykkere og bredere for hvert år. Brug en snor i toppen af hækken, det giver langt det bedste resultat. En hæk behøver ikke at være mere end 30 - 50 cm. bred i bunden og 20 - 30 cm. i toppen.

Bøgehæk og bøgepur håndluges de første 3 år med jævne mellemrum (månedligt eller efter behov). Hvis der bruges redskaber kan rødderne beskadiges og når 10% af rødderne er beskadiget, dør planten. **Dette er udenfor vores ansvar.**

Træer, buske og stauder har som regel kun brug for gødning de første år, så har de udviklet et stærkt rodsystem og finder selv det de har brug for. Det gælder dog ikke hvis du har en meget næringsfattig jord som sandjord. Her må tilføres gødning, eventuelt i form af godt omsat kompost.

Græs

Ved overtagelse af nysået græsplæne, skal følgende overholdes.

1. Før græsset er sået, er jorden blevet løsnet. Derfor kan der efter nogen tid, opstå mindre sænkninger i plænen. Se nedenfor hvordan dette kan udbedres.
2. Muldjorden har altid et indhold af fremmede frø arter. Flere af frøene vil spire og danne ukrudt. Efter flere ganges klipping, forsvinder største parten af ukrudtsplanterne.
3. Hvor plænen grænser op mod belægning, har græsset sværere vækst betingelser. Grunden dertil er, at der ligger sand under plænekanten. Sandet er der for at sikre belægningen mod at skride. Sandet dræner regnvand fra hurtigere end muldjord, så derfor vil plænekanter langs belægning, blive gule i tørre perioder.
4. Hvis der skal bruges kemisk bekæmpelse af ukrudt, er det vigtigt at græsplænen er stærk og i god vækst.
5. Hyppig gødning af græsplæne giver en stærk plæne med mindre ukrudt. Se nedenfor.

Er der huller eller lavninger i græsplænen, løsner man jorden i de bare pletter med en kultivator eller rive. Herefter kan man blande 1/3 del sand eller grus i jorden. Nu sår man græsfrøene og river jorden over én gang. Det er vigtigt at man kun trækker riven en enkelt gang gennem den løse jord. Derved nedfældes græsset jævnt. Lad blot fuglene spise de frø de kan se, der er alligevel rigeligt skjult i jorden til at give en tæt græsplæne.

Græsarealer holdes gødede og slåede, så mos og ukrudt ikke tager overhånd. Klip hver uge så behøver du ikke fjerne afklippet, hvilket ellers udpiner jorden. Start sæsonen med at stille plæneklipperen højt (4,5 cm) og sæt den gradvist ned til den ønskede højde.

Jo oftere der gødes med små mængder, jo bedre er resultatet, og jo mindre er risikoen for svidning. Gødning kan med fordel udføres hver 4. - 6. uge i gødningssæsonen, som løber fra sidst i marts til sidst i august. Gødning skal altid gives, umiddelbart før regn, hvilket også mindsker risikoen for svidning.

Uorganisk gødning virker forholdsvis kort tid, 2-3 måneder men virkninger er ret kraftig hvilket betyder hurtig vækst og grønne blade.

Det **samlede** forbrug af gødning bør være 50 - 80 kg pr. 1.000 m² pr. år, og denne mængde deles som nævnt i flere portioner. Træer gives en håndfuld gødning i foråret. Brug af en gødning med lige så højt K tal som N tal mindsker risikoen for at jorden gradvist forsures. Der kan anvendes en 14-3-18 NPK gødning.

Organisk gødning som f.eks. Animix, virker langsomt men længe. Græsarealer vandes efter behov i tørre perioder.

Hvor græs støder sammen med fliser eller anden belægning, afstikkes kanterne, så græsset ikke gror ind over belægningen. Bliver der trådt stier i græsarealerne, må skaden straks udbedres. For at hindre gentagelse bør der sørges for afskærmning, f.eks. fodhegn.

I oktober er det er ved at være sidste gang græsset skal klippes, græsset må godt være lidt højere (ca. 4,5 cm) så sæt klippehøjden lidt op på plæneklipperen. Topdress kan også lægges ud nu, hvis man synes plænen trænger, men kun i et meget tyndt lag, 2 liter pr. m² af en blanding af sand og kompost

Sneskimmel

Sneskimmel er en svampeinfektion, der særligt angriber græsplæner. Sådan forebygger du:

Slå græs: Sørg for at klippe græsplænen for sidste gang hen i oktober eller måske november, hvis græsset bliver ved med at gro. Græsset skal være 4 cm højt, når vinteren nærmer sig.

Riv blade sammen: Riv bladene sammen, så der ikke ligger et tykt lag blade på græsplænen.

Gød ikke græsplænen: Undgå at gøde plænen kraftigt i efteråret. Når kvælstofmængden er lav, er græsset mere modstandsdygtigt overfor svampeangreb.

Begræns trafikken: Lad være med at gå for meget på den snedækkede plæne. Sammenpresning af sneen kan give gunstigere forhold for svampen

Sådan fjerner du sneskimmel:

Riv det døde græs væk med en haverive. Det gør ikke noget, der bliver taget hårdt fat, da dette samtidig giver luft til rødderne, og nyt græs kan spire.

Bland en topdress af lige dele god muldjord og grus samt et par håndfulde græsfrø og NPK-gødning sammen.

Fyld blandingen i hullerne i plænen, og trød blandingen godt ned. Jævn med en rive og vand

Hvad gør du ved et alvorligt angreb af sneskimmel?

Er din græsplæne alvorligt angrebet af sneskimmel, kan du vertikalskære og efterså med nye græsfrø. Rullegræs kan også erstatte dele af en ødelagt plæne, men giv det lidt tid, og se om græsrodderne begynder at gro efter et par uger. Er store dele af din græsplæne ødelagt, kan det være nødvendigt at fræse hele plænen op og så en ny græsplæne.

Rullegræs

Umiddelbart efter udlægning af rullegræs:

Vanding af rullegræs i etableringsfasen er helt afgørende for et vellykket resultat. Vand første gang lige efter udlægning. Ved hver vanding skal tilføres en mængde af minimum 15-20 mm., dvs. 15-20 l vand pr. m². Jorden skal være vandmættet. Efter ca. 2 dage skal græsplænen vandes med tilsvarende mængde. Afhængig af vejr og vind vandes arealet 2-3 gange om ugen de første 2-4 uger, hvorefter græstørven er groet fast, og arealet kan behandles som almindelig plæne. Husk – det er målet at holde jorden fugtig i hele perioden, indtil græsset er etableret. Det er yderst vigtigt, at du så fortsætter med vandingen indtil græsset har rødderne ned i ca. 5-10 cm. dybde.

Klipning:

Græsset skal klippes, lige så snart der er behov for det. Nysået plænegræs skal klippes første gang, når det er ca. 5-7 cm. højt. Der må dog aldrig klippes mere end 1/3 af græsmassen i én klipning.

Gødskning:

Plænegødning har ikke kun til opgave at få græsset til at gro. Den er også med til aktivt at bekæmpe ukrudt, fordi den øger græstætheden og styrker rodnettet. En tæt og slidstærk græsplæne giver ganske enkelt ikke plads til ukrudt. Gød efter devisen ”lidt men ofte” og gerne første gang ca. midt i april, igen før Skt. Hans og så en gang i løbet af eftersommeren. Husk altid at sprede gødning på tørt græs for at undgå svidninger.

Ukrudt:

Nysåede græsplæner er ofte fyldt med en masse af de almindeligste ukrudtsarter, som i forvejen findes i jorden. I takt med klipning vil græsset efterhånden få overtaget, idet de fleste ukrudtsarter ikke kan tåle at blive klippet. Tilbage bliver en mindre gruppe planter med lav udbredt vækst, som enten kan luges bort eller behandles kemisk 3-4 måneder efter såning.

Eftersåning:

Plænegræsserne kan ikke selv sætte frø, når de gror i en græsplæne. Det er kun ukrudt og ukrudtsgræsser, der kan det. Derfor er det nødvendigt at efterså med nye græsfrø en gang i mellem. Når man eftersår oven i sin gamle græsplæne, får græsset nyt liv, hullerne vokser til, og plænen forstærkes og forskønnes. Klip den gamle plæne tæt og køр den evt. over med en vertikalskærer. Fjern alt det gamle materiale med en rive eller græsrive. Efterså plænen med ca. 2 kg frø pr. 100 m². Eftersåning i en lun og fugtig periode er optimalt; så får du glæden af de nye græssorter på få uger. Efterså én gang om året.

Vanding:

Vanding af etablerede græsplæner er en uskik, der svækker græsplanterne, fordi rødderne ikke behøver at søge i dybden efter vand. Selv om plænen ser brun og vissen ud i meget tørre perioder, er der masser af liv i græsplanterne. Plænen bliver hurtigt grøn igen, når der kommer en byge.

Træer

Træer, eksempelvis lind og uægte akacie, vandes via dræn. Nylygt satte træer er følsomme, og bør vandes med omhu ved tørke.

Træer som er tilbøjelige til at "bløde" skal altid beskæres om vinteren. Det gælder f.eks.: Løn, ahorn, Avnbøg og Birk.

Almindelig Bøg, Eg og Ask kan beskæres om sommeren. Frugttræer kan beskæres om vinteren eller efter frugtsætning.

Om gødning: læs under bøgehæk og bøgepur.

Opbinding og beskæring

Planter med stamme ombindes til stok mindst 2 gange årligt. Slyngplanter fæstnes, så de altid sidder rigtigt på espalieren. Udgåede planter opgraves og fjernes. Hvis der hakkes hver 14. dag for ukrudt, behøves ingen opsamling af ukrudt.

Roser beskæres først i maj. Ved en moderat beskæring får man en tidligere blomstring med mange rosenblomster og ved en hård beskæring kommer blomsten senere, og man får færre men større roser. Roser gødes 2 gange om året, først i det tidlige forår og senere midt på sommeren. Roser er følsomme overfor tørke, og vil gerne tabe blade, hvis der ikke vandes i tørre perioder.

Stedsegrønne planter skal også beskæres, men gør det inden planterne bliver for kraftige. Det bedste tidspunkt er om foråret, da sårene hurtigt dækkes af den nye tilvækst. Stauder breder sig og skal holdes i den ønskede bredde. Dette gøres ved at bortluge dele af planten.

Ukrudtsbekæmpelse

Det er vigtigt at holde planterne fri for ukrudt, så gode levevilkår opnås. Mest skånsom er manuel fjernelse.

Hvis der bruges kemiske midler, er der meget vigtigt at planterne er i trivsel, at de rette midler anvendes og at doseringen følges nøje. Kemiske midler påvirker nemlig ikke alene ukrudtet, men også planter og vækstområdet.

Vanding og gødskning

Nysatte planter og træer er følsomme overfor vandmangel, da rodnettet ikke er færdigudviklet. Sørg for tilstrækkelig vanding i denne periode. Alle planter kan have behov for vanding i tørre perioder. Hold godt øje med planterne.

Gødskning forbedrer planternes mulighed for stærk vækst, og er hermed også medvirkende til at styrkes plantens vilkår i forhold til ukrudt.

Vinter

Det er en god idé at vinterdække roser med gran, og at hygge op omkring rosenhalsen, inden den hårde frost sætter ind.

For alle flerårige planter, buske og træer gælder at det vigtigt at foretage afskærmning mod vejsalt, hvis planterne står tæt på vej, fortove eller stier der saltes. Salt er meget giftigt for levende planter, og skaderne er uoprettelige.

Planter er levende og har individuelle behov. Mange faktorer afhænger af plantens levedygtighed, herunder brug af bekæmpelsesmidler og mængden af sol, vand og vind, så ovenstående er vejledende.

Vi gør opmærksom på Deres ansvar for hele installationens fremtidige tilstand og vedligeholdelse, herunder at lade opståede fejl eller mangler udbedre snarest muligt, samt træffe foranstaltninger til imødegåelse af sikkerheds- og sundhedsmæssige risici. Har De yderligere spørgsmål, er De velkommen til at kontakte os.